# 215338 - Cehaletin özür olup olmaması hakkında

## Soru

Benim sofi bazı akrabalarım var. Onlar şeyhlerinin ilim ehli olduğuna kanaat getirir ve onun direktiflerine tabi olurlar, bununla beraber büyük şirke götüren bazı ameller işlerler. Ancak yaptıkları bu şirkî ameller kendilerine özel teviller çerçevesinde yaparlar, Arapçayı da anlamazlar, sadece kendi dillerinde Kur'an-ı Kerim'in tercümesini öğrenmektedirler ve Kur'anı okuyamamaktadırlar. Okuduğum kadarıyla Kur'an-ı Kerimi okuyabilen - yaşadığı çevrede Kur'an-ı Kerim'e ulaşma imkanı bulan veya alimlere ulaşma imkanı bulan bir Müslümanın- büyük şirki işlemekle mazur görülemez diye biliyorum.
Bunun üzerine onları tekfir etmem gerekli mi? yoksa onları tekfir etmekten uzak durmak mı gerekiyor?

## Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Birincisi: Müslümana farz olan şey; Allah'ın birliği olan tevhidi gerçekleştirmek, Kur'an ve Sünneti Selef-i Salihin anladığı şekilde anlayıp uymaktır. Bunu yaparken bidat ve bidat ehlinden, sofi tarikatları ve ehlinden uzak durmak gerekir. Bu tarikatları bir musibet bilmek, onların metotlarından uzak durmak gerekir. Daha detaylı bilgi için (118693) nolu sorunun cevabına bakınız.

İkincisi: Müslümanı tekfir veya tefsik ithamları konusunda gevşek davranmak caiz değildir. Çünkü bu hem Allah'a hem de Allah'ın kulları olan Müslümanlara iftiraya sebep olur. Kur'an veya Sünnetten delil olmadan hiçbir Müslümanı söz veya eyleminden dolayı tekfir ya da tefsik edilemez. Ayrıca tekfir ve tefsik şartları oluşmadan ve tekfire ya da tefsik etmek caiz değildir.

Tekfir şartlarından biri: Muhalefet edilen şeyin küfür veya fiskî gerektirdiğine dair bilgi sahibi

olması gerekir. Tekfire mani olan engellerden biride: Te'vil eden kimsenin durumudur. Yani tutunduğu bazı şüphelerin kendisi için hakiki delillerin olduğunu sanmak, ya da sağlıklı bir şekilde şer'i delilleri anlama kabiliyetine sahip olmamak. Tekfir, ancak kasten yapılan muhalefet ve cehaletin de ortadan kalktığı durumda gerçekleşir. Tekfir kriterleri konusunda daha detaylı bilgi için (85102) nolu sorunun cevabına bakınız.

Üçüncüsü: Cehaletin özür olup olmaması konusunda en doğrusu şudur: Bir kişinin Müslüman olduğu tespit edilirse onun Müslümanlık sıfatı bir şüpheden dolayı ondan düşmez, bilakis kesin bir bilgiye ihtiyaç vardır ve hüccetin onun üzerine ikame edilmesi lazım ve onun özrü kalmaması gerekir.

Şeyh Muhammed bin Abdulvehhab Rahimehullah şöyle dedi: "Bizler Şeyh Abdulkadir'in mezarı üzerindeki puta tapanları, şeyh Ahmed el Bedevi mezarı üzerindeki puta tapanları ve bunlara benzerleri cahilliklerinden dolayı tekfir etmiyorsak, Allah'a ortak koşmayan ancak bize hicret etmeyen veya tekfir etmeyen ve savaşmayanları nasıl tekfir edebiliriz? ( Allah'ı tenzih ederim bu büyük bir iftiradır.)[1]

Şüphesiz bu yabancılarda genel olan kanaat cehalettir, zira onlar İslam hükümlerinden habersiz ülke ve toplumlarda yaşarlar, özellikle sünnet ve tevhid gereksinimleri ile ilgili konulardan habersizdirler, ancak genel bir imanla iman ederler, ve diğer detaylarda bilgi sahipleri değiller.

Şeyhulislam İbn Teymiye şöyle demektedir: Tekfir, cehennemle tehdit edilen hükümlerdendir,Küfrü gerektiren söz ve davranışlar her ne kadar Allah Resulü sallallahu aleyhi vesellem'i yalanlamak hükmünde ise de; Bazen bu kişi İslam'a yeni girdiğinden veya uzak bir çölde yaşamakta olduğundan dolayı küfür eylemi işlemiş olabilir. Kesin şer'î delil ile ispatlanmayana kadar inkâr ettiğiyle bu kişi kâfir olmaz. Hatta bu kişi hatalı olsa dahi İslam'ın bu naslarını işitmemiş te olabilir veya işitmiş ancak o kişinin yanında muhalif başka bir delil olduğu için kabul etmez veya te'vil etmiş olabilir. Ben devamlı Buhari ve Muslim'de geçen adamın hikâyesini anlatan hadisi hatırlatırım.

" Ebu Hüreyre Radiyallahu anhu 'dan rivayet edildiğine göreRasulullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem

‘in şöyle dediğini rivayet edilir:

“Bir adam nefsine zulmetmiş ve ölüm döşeğinde oğullarına şöyle vasiyet eder:

Öldüğüm zaman beni yakın, kül haline getirin ve sonra denize saçın. Vallahi eğer rabbim beni diriltmeye güç yetirirse hiç kimseye azap etmediği şekilde bana azap eder. Sonra Rasulullah dedi ki:Oğulları adamın bu isteğini yaptılar. Allah yeryüzüne dedi ki: Aldığını geri ver. O an adam dirildi ve kalktı. Allah (Subhanehu ve Teâlâ) ona Bu yaptığın şeye seni sevk eden nedir? diye sordu. Adam: Senden korkumdur ya Rabbi dedi. Bu söylediğinden dolayı Allah onu affetti.”

İşte bu adam kişi öldükten sonra tekrar dirilmede Allah’ın kudretinde şüphe etmiştir, hatta bir daha dirilemeyeceğine inanmıştır, bu da şüphesiz küfürdür. Ancak adam cahil olduğundan bunun küfür olduğunu bilmiyordu, Allah’ın kendisini cezalandırmaktan korkan bir mümin idi, bunun için de Allah onun günahını af etti.

Sonuç itibariyle Allahın mağfireti, Allah Resulü sallallahu aleyhi vesellem’e uymak için aşırı güç sarf ederek içtihat eden kişiye bu gibi insanlardan daha evladır.[2]

İbn Teymiyye devamla şöyle der: Çoğu insanlar, peygamber sallallahu aleyhi vesellem in öğretilerinin yok olduğu memleketlerde yetişirler. Öyle ki: Allah’ın kitabını ve sünnetini tebliğ edecek kimse kalmaz, Allah Resulünün gönderildiği öğretilerin çoğu bilinmez hale gelir, ya da onları tebliğ edecek kimse kalmaz. Bunun gibileri kâfir olmaz. Bunun üzerine imamlar; yeni Müslüman olup iman ve ilim ehlinden uzak bir çölde yaşayan bir kişi İslam’ın mutevatir bir emrini inkâr ederse peygamberin emri ona ulaşıncaya kadar tekfir edilmez.[3] Sadece Kur’an-ı Kerimin tercümesinin bilinmesi yeterli değildir. Hatta kendi dilinde Kur’an-ı okuması da yeterli değildir. Zira çoğu kişi Arapça konuşup gramerini bilmekle beraber, Kur’an ve Sünnetin nasları gözünün önünde aşikâr olduğu halde, üzerinde bulunduğu hatasını anlamaz veya batıl olduğuna kanaat getirmez, yâda yaptığı işin şirk olup olmadığını bilmez.

İmam Hafız İbn Hacer Rahimehullah şöyle dedi: İmam Gazalî “İman ve Zındıklık arasındaki fark”adlı kitabında şöyle yazmaktadır: Kaçınılması gereken biri de edebildiğin kadar “tekfir”den kaçınmandır. Zira namaz kılıp tevhidi ikrar edenlerin kanını helal etmek yanlıştır, yanlışlıkla bin

kâfiri yaşatmaktaki hata, bir Müslümanın kanını dökmekten daha basittir.[4]

Soru soran kişinin yapması gereken şudur: Gücü nispetince Akraba ve tanıdıklarını tevhid ve Sünnet'e davet etmek, onların eziyeti, yüz çevirmeleri, sertliklerine karşı sabır ve sebat etmek. Bu davranış kulun insanlar arasındaki en büyük davranışıdır. Zira yüce Allah Kur'an-ı Kerimde şöyle buyurmaktadır: "Allah'a çağıran, salih amel işleyen ve "Kuşkusuz ben Müslümanlardanım" diyenden daha güzel sözlü kimdir? İyilikle kötülük bir olmaz. Kötülüğü en güzel bir şekilde sav. Bir de bakarsın ki, seninle arasında düşmanlık bulunan kimse sanki sıcak bir dost oluvermiştir. Bu güzel davranışa ancak sabredenler kavuşturulur. Buna ancak (hayırdan ve olgunluktan) büyük payı olanlar kavuşturulur. Bu güzel davranışa ancak sabredenler kavuşturulur. Buna ancak (hayırdan ve olgunluktan) büyük payı olanlar kavuşturulur.  Eğer şeytandan gelen kötü bir düşünce seni dürtecek olursa, hemen Allah'a sığın. Çünkü O, hakkıyla işitendir, hakkıyla bilendir.[5] Daha detaylı bilgi için (111362) nolu sorunun cevabına başvurabilirsiniz. En doğrusunu bilen Allah'tır.

---

[1]El Durer seniyye 1/104

[2] İbn Teymiyye, Mecmuat'l Fetava 3/231

[3] İbn Teymiyye, Mecmuat'l Fetava,11/407

[4]Fethü'l-Barî,12/300

[5] Fussilet,33-36